

Patienter i psykiatrien skal tilbydes effektiv behandling og høj faglig kvalitet

Bedre brug af psykologers og specialpsykologers kompetencer i psykiatrien vil afhjælpe mangel på behandlerpersonale og løfte den faglige kvalitet til gavn for patienterne.

Behandlingstilbud i psykiatrien bør tilrettelægges efter hvilke behandlingsformer, der vil være mest effektive for den enkelte patient. Psykiatrien skal styres efter behandlingseffekten.

TAL OG FAKTA

Der er stor mangel på behandlerpersonale i psykiatrien. Hvert 4. uddannelsesforløb er ubesat i børne- og ungepsykiatrien. Der er 80-90 ubesatte psykiaterstillinger i den samlede psykiatri.

Psykiatrien er presset på stigende henvisninger og et stigende antal genindlæggelser, som nu tæller knap hver 4. indlæggelse i den samlede psykiatri.

MULIGE LØSNINGSMODELLER:

- **Brug specialpsykologers kompetencer bedre**

Specialpsykologer kan varetage behandlingsansvar på lige fod med psykiatere.

Specialpsykologer er eksperter i udredning og behandling af psykiske lidelser og tilføjer en faglighed, der kan løfte behandlingskvaliteten i psykiatrien.

- **Styrk behandlingsresultater ved fokus på effekt**

Fokus i psykiatrien skal rettes mod, hvad man opnår, fremfor hvor produktiv man er. Det kan ske ved at fokusere på behandlingseffekten for patienterne.

Det afgørende for patienter er, at deres symptomer bedres og at deres livskvalitet løftes. Det er ligeledes afgørende at have en effektiv psykiatri, hvor færre patienter bliver genindlagt pga. effektiv behandling.

DANSK PSYKOLOG FORENING FORESLÅR:

- **Ligestil behandlingsansvaret i sengepsykiatrien mellem psykiatere og specialpsykologer**
- **Udbred instrukser om ledelse og anvendelse af flerfagligheder i psykiatrien**
- **Behandlingseffekten for patienterne skal være styrende i psykiatrien**

FORDI:

- Patienter vil få adgang til flere specialiserede kompetencer i deres behandlingsforløb
- Styrket flerfaglighed i psykiatrien sikrer helhedsorienteret behandling til gavn for patienter
- Patienters udbytte af behandling bør være i fokus for styring i psykiatrien
- Kompetent personale kan lettere rekrutteres, hvis der arbejdes ud fra meningsfulde mål i psykiatrien

Patienter i psykiatrien skal tilbydes effektiv behandling og høj faglig kvalitet

Bedre brug af kompetencer, som psykologer og specialpsykologer har til rådighed i psykiatrien, vil dæmme op for mangel på behandlerpersonale og løfte den faglige kvalitet til gavn for patienterne.

Behandlingstilbud i psykiatrien bør være tilrettelagt efter, hvilke behandlingsformer, der vil være mest effektive for den enkelte patient. Det betyder, at psykiatrien skal styres efter, om patienterne får det bedre fremfor hvor produktiv man er.

Specialpsykologers kompetencer kan dæmme op for manglen på psykiatere

Der er 80-90 ubesatte psykiaterstillinger på tværs af alle regioner i Danmarkⁱ. Dertil er der mange ubesatte uddannelsesforløb i både børne- og ungepsykiatrien og voksenpsykiatrienⁱⁱ. Specialpsykologer har afhjulpnet mangel på behandlerpersonale i psykiatrien, da der siden vedtagelsen af specialuddannelsen for psykologer i psykiatrien i 2010 nu er ansat 95 specialpsykologer i de fem regionerⁱⁱⁱ. Men der er potentiale til at gøre bedre brug af specialpsykologers kompetencer.

Hvert fjerde uddannelsesforløb er ikke besat i børne- og ungepsykiatrien. I voksenpsykiatrien er det hvert sjette uddannelsesforløb, der er ubesat.

- I sengepsykiatrien er det kun psykiatere, der kan have behandlingsansvar. Men det er ikke kun psykiatere, der har kompetencer til at have behandlingsansvar. Specialpsykologers ekspertviden inden for psykopatologi kan udnyttes bedre ved, at de får behandlingsansvar på lige fod med psykiaterne.
- I den ambulante psykiatri har man lovmæssigt prioriteret at specialpsykologer er ligestillet psykiatere, hvilket i højere grad bør følges i praksis. Specialpsykologer oplever ikke at kunne udnytte deres kompetencer optimalt i opgavevaretagelsen i psykiatrien pga. mangel på klare rammer og tydelige instrukser omkring ledelse og anvendelse af flerfaglighederⁱⁱⁱ.
- Som patient og pårørende er det afgørende for oplevelsen af høj behandlingskvalitet at blive mødt af kompetent behandlerpersonale. Det er derfor nødvendigt, at de eksisterende kompetencer hos specialpsykologer udnyttes bedre.
- Specialpsykologer oplever ikke at kunne anvende deres kompetencer optimalt i psykiatrienⁱⁱⁱ. Der er behov for at udbrede anerkendelsen af specialpsykologers ekspertviden i psykiatri.

Derfor foreslår Dansk Psykolog Forening:

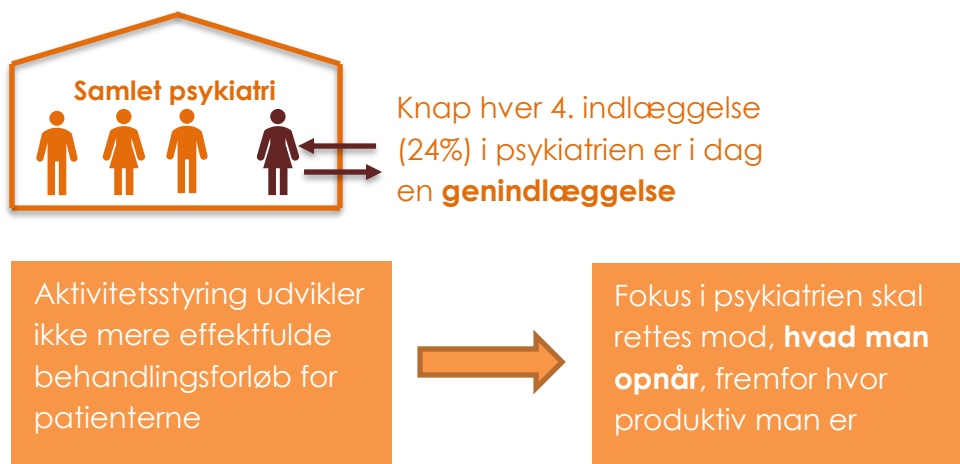
- Ligestil behandlingsansvaret i sengepsykiatrien mellem psykiatere og specialpsykologer
- Udbred instrukser om ledelse og anvendelse af flerfagligheder i psykiatrien

Fordi:

- Specialpsykologer er anerkendt for at sikre høj faglig kvalitet og er den eneste faggruppe, der i hele uddannelsesforløbet har beskæftiget sig med psykopatologi.
- Bedre brug af specialpsykologers kompetencer vil imødekomme udfordringen med at rekruttere psykiatere.
- Bedre brug af specialpsykologers kompetencer vil kvalificere metoder til konfliktnedtrapning mhp. at nedbringe brugen af tvang.
- Ifølge bekendtgørelse om specialpsykologer fremgår det, at de har kompetencer til at varetage behandlingsansvar i sengepsykiatrien^{iv}.
- En ledelse og kultur i psykiatrien som fremmer flerfagligheder vil komme patienterne til gode, da de vil få bedre adgang til flere specialiserede kompetencer i deres behandlingsforløb.

Psykiatrien skal være styret efter effekt og patienters livskvalitet

Som patient ønsker man at møde et personale i psykiatrien, der arbejder under rammer som understøtter fokus på den bedste effekt i behandlingen og en helhedsorienteret tilgang, så man også bliver støttet i at kunne begå sig bedst muligt i samfundet og sociale sammenhænge.

- En aktivitetsbaseret afregningsmodel fordrer aktivitet, men aktivitet er et middel og bør aldrig være et mål. Psykiatrien bør arbejde ud fra mål om behandlingseffekt i forhold til, at flere patienter skal kunne vende tilbage til hverdagen.
- Den psykiske lidelse opstår ofte i relation til oplevelser og forhold i nærmiljøet, og det er derfor ikke noget, som kan behandles væk som en selvstændig kræftknode. Det er derfor vigtigt at have en helhedsorienteret tilgang til behandlingen i psykiatrien, hvilket aktivitetsstyring ikke understøtter.

- Det afgørende for patienter er, at deres symptomer bedres, deres livskvalitet forbedres og at de bliver i stand til at have eller genoptage et mest muligt normalt liv. Det er ligeledes afgørende at have en effektiv psykiatri og det er derfor disse forhold, der skal styres efter.
- Patienter og pårørende har en nuanceret viden om deres situation, og hvordan de er i stand til at fungere i hverdagen. Den viden skal anvendes til at vurdere om behandlingen giver patienterne bedre livskvalitet.

Derfor foreslår Dansk Psykolog Forening:

- Behandlingseffekten for patienterne skal være styrende i psykiatrien

Fordi:

- En afregningsmodel der medtager behandlingseffekt er langt mere retvisende for sundhedssystemet formål, og dermed bliver styringen af de knappe ressourcer fokuseret på de reelle mål.
- Måling af behandlingseffekt kan understøtte udviklingen af evidens for forskellige behandlingsformer.
- Patienten bør være i fokus i styring af psykiatrien.
- For at kunne rekruttere kompetent og engageret personale er det vigtigt at kunne arbejde ud fra meningsfulde mål i psykiatrien.

Hvordan:

- Mål på ændringer i symptomer hos patienterne som udtryk for effektiv behandling.
- Inddrag patienter gennem måling af deres oplevede livskvalitet i behandlingsforløbet.
- Mål på patienters samlede oplevelse af behandlings- og rehabiliteringsforløb.
- Følg op på socioøkonomiske forhold hos patienterne ift. at understøtte fokus på, at behandlings- og rehabiliteringsforløb sikrer tilknytning til uddannelse eller arbejde.

ⁱ <http://dagensmedicin.dk/regionerne-mangler-80-90-psykiatere/>

ⁱⁱ <https://www.sst.dk/da/uddannelse/prognose-og-dimensionering/~media/8EA52EAF8814DA1B4A6C56F19F14584.ashx>

ⁱⁱⁱ Dansk Psykolog Forenings undersøgelse af specialpsykologuddannelsen 2017

^{iv} <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=134219>